

Vlaams
Parlement

vergadering **C95**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 22 januari 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het protocol tussen de Vlaamse overheid en de provincies inzake sociale economie – 445 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de oneerlijke concurrentie tussen sociale economie en reguliere economie – 661 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Sonja Claes tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de doorstroom van sociale naar reguliere economie – 760 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het besluit van de Vlaamse Regering inzake maatwerk bij collectieve inschakeling, meer bepaald wat de dienstenchequeactiviteiten betreft – 766 (2014-2015)	12

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het protocol tussen de Vlaamse overheid en de provincies inzake sociale economie – 445 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Voorzitter, minister, geachte leden, op het einde van de vorige legislatuur werd het protocol inzake sociale economie tussen de Vlaamse overheid en de vijf provincies ondertekend. In dit protocol werd overeengekomen hoe in deze legislatuur de samenwerking met betrekking tot ondersteuning van de sociale economie wordt afgestemd, binnen de contouren van het decreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen. In het protocol engageren de Vlaamse overheid en de provincies zich tot minimaal jaarlijks overleg waarbij de beleidsinitiatieven worden toegelicht, met het oog op maximale afstemming en complementariteit.

Minister, heeft er in deze nieuwe legislatuur al een dergelijk overleg plaatsgevonden? Of staat dit op de agenda in het kader van de toelichting van de nieuwe beleidslijnen? Blijft het protocol houdbaar en realiseerbaar in het kader van de afslanking van de provincies en het toewijzen van meer autonomie aan de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, geachte leden, mevrouw Vermeulen, ik kan eigenlijk redelijk kort antwoorden. Het protocol is vrijwillig tot stand gekomen tussen de vijf provincies en de Vlaamse overheid, zonder inmenging van de lokale besturen. Het protocol is nog niet opnieuw besproken omdat ik het eigenlijk ook niet zo fair zou vinden om dat te doen vooraleer het parlement mijn beleidsintenties had gevalideerd, wat nu gebeurd is.

Ook op uw vraag of er een eventuele impact is, in het kader van de afslanking van de provincies, op het protocol of de taken die de provincies uitvoeren in het kader van de sociale economie, kan ik heel kort antwoorden. De sociale economie is een gewestbevoegdheid, is niet opgenomen in artikel 4 of 5 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. Dat is dus geen persoonsgebonden materie en zal bij de provincies blijven.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat is dan zeer duidelijk. Het was me niet helemaal duidelijk hoe de sociale economie zich situeerde binnen de provincies. Ik ben ook geen heel grote fan van de provincies, maar er zijn wel een aantal provincies die zeer sterk inzetten op sociale economie. Die kunnen dat dan ook blijven doen, heb ik begrepen. Oké.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Martine Fournier tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de oneerlijke concurrentie tussen sociale economie en reguliere economie – 661 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, de jongste maanden ontvingen we meerdere berichten van verontruste reguliere bedrijven die de concurrentie met sociale-economiebedrijven aanklagen. Sociale-economiebedrijven ontvangen vaak subsidies voor gelijkaardig werk waarvoor reguliere bedrijven geen subsidies krijgen. Het Vlaams Inzamelcentrum Textiel (VICT) klaagt die concurrentiepositie aan. Tegenwoordig moeten kledingophalers vaak via een aanbesteding een bod doen om hun containers te mogen plaatsen. Ze hebben daarbij vaak te maken met concurrentie van vzw's en kringloopcentra. Vzw's zijn niet verboden. Integendeel, zeker onze fractie steunt die, maar doordat ze werken met vrijwilligers in plaats van met arbeidskrachten en bepaalde belastingvrijstellingen hebben, kunnen ze wel veel hogere prijzen bieden om hun containers te mogen plaatsen.

Ook ondervinden ze concurrentie van de kringloopcentra. Die ontvangen voor hun werk een jaarlijkse subsidie van ongeveer 45 miljoen euro. Laat me duidelijk zijn: ik heb geen probleem met de werking van de kringloopcentra. De reacties op mijn vraag hebben me enigszins verbaasd. Ik wil nogmaals ook duidelijk stellen dat ik geen probleem heb met de sociale economie in haar totaliteit. Diverse kringloopcentra bundelen daarnaast echter wel hun krachten in een vzw, om zo te kunnen concurreren met de reguliere economie. Een voorbeeld hiervan is ProsPer vzw. Normaliter mogen kringloopcentra geen prijs betalen voor het afval dat ze ophalen, maar door het oprichten van een vzw bestaande uit drie directeurs van kringloopcentra kunnen ze meebieden met de andere spelers op de textielmarkt. Doordat ze daarenboven samenwerken met eigen kringloopcentra voor het verwerken en ophalen, kunnen ze een veel hogere prijs bieden. Waar een prijs van 150 euro per ton gangbaar is, boden ze bij een recente aanbesteding 275 euro per ton.

Ik ben het ermeê eens dat er concurrentie mag en moet zijn, maar het kan zeker niet de bedoeling zijn om binnen de kringloopcentra en de eigen structuur dan nog eens een vzw op te richten om te concurreren met reguliere bedrijven, en daarenboven weinig informatie vrij te geven. Diverse leden van deze commissie hebben wellicht een brief gekregen van KOMOSIE en Samenwerkingsverband Sociale Tewerkstelling (SST). Door die brief ben ik verder gaan zoeken naar meer informatie. In de brief maakten ze immers ook een apart item over ProsPer. Ze hebben me met de neus op de feiten gedrukt. Onlangs heeft ProsPer vzw een netwerker aangeworven, met als belangrijkste taak het organiseren van het overleg met de Vlaamse kringwinkels en de verantwoordelijkheid voor de aankoop van tweedehandstextiel. Kortom, het is dus de bedoeling van de drie voorzitters om daadwerkelijk textiel aan te kopen.

Het aangehaalde voorbeeld geeft uiteraard maar één kant van het verhaal. Dit moet nader worden bekeken om de waarheid te kennen. Dit moet dus zeker met de nodige nuance worden gelezen. De staatssteunregels zijn erg technisch, maar duidelijk. Echter, uit dit voorbeeld blijkt dat er toch nog enige misvattingen blijven over de toepassing. Hoewel we er allemaal van overtuigd zijn dat tewerkstelling en opdrachten voor deze moeilijk te plaatsen doelgroepen

broodnodig zijn, moet men toch de reguliere sector respecteren. Ik wil er ook nog even op wijzen dat er in West-Vlaanderen regelmatig overleg is tussen de bedrijven uit de reguliere en de sociale economie, dit onder impuls van mijn goede vriend Herman Wenes, directeur van de beschutte werkplaats 't Veer in Menen, die met meer dan zeshonderd mensen werkt. Binnen de provincie kijken ze samen naar de uitdagingen waarvoor ze staan, en naar mogelijke manieren waarop ze beter en meer kunnen samenwerken. Kortom, ze geloven dat een goede mix tussen sociale en reguliere economie niet bestaat in het elkaar beconcurreren. Er is immers maar één economie. De reguliere en sociale bedrijven moeten partners zijn, die complementair zijn in plaats van elkaar te beconcurreren.

Minister, hebt u deze problemen al vernomen? Hoe staat u daartegenover? Welke algemene maatregelen neemt u om eventuele concurrentietwisten te voorkomen en te controleren? Hoe wordt de concurrentie binnen de gemeenten met betrekking tot de textielinzameling gegarandeerd? Ziet u een meerwaarde in het oprichten van een overleg tussen de belangrijke spelers uit de reguliere en de sociale economie, zoals dat in West-Vlaanderen gebeurt? Misschien kan dat ook in Vlaanderen overkoepelend gebeuren.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

De heer Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de definitie die het Vlaams Overleg Sociale Economie in de jaren 90 hanteerde, was zeer duidelijk: "De sociale economie bestaat uit een verscheidenheid van bedrijven en initiatieven die in hun doelstellingen de realisatie van bepaalde maatschappelijke meerwaarden vooropstellen en hierbij de volgende (...) principes respecteren: voorrang van arbeid op kapitaal, democratische besluitvorming, maatschappelijke inbedding, transparantie, kwaliteit en duurzaamheid." Het belangrijkste hierbij blijft volgens mij de voorrang van arbeid op kapitaal. Het is de bedoeling van de sociale economie om mensen opnieuw aan het werk te krijgen, mensen die normaal uit de boot zouden vallen. Ik denk daarbij aan artikel 60'ers. De bedoeling van reguliere bedrijven is veelal het maken van winst. Op het eerste gezicht lijkt dat voor een duidelijke scheiding te zorgen, maar toch verschijnen er in de kranten regelmatig titels zoals 'Sociale economie knijpt bedrijven dood'.

Ik wil toch even benadrukken dat er bij het ontwikkelen van activiteiten in de sociale economie doorgaans net wordt vertrokken van blinde vlekken op de markt, waar dus per definitie door de private sector niet voldoende winst uit kan worden gehaald. Dat de sociale economie er toch in slaagt om in die niches activiteiten uit te bouwen, ligt niet enkel aan de financiering vanuit de overheid. De middelen die men krijgt, worden immers ingezet om het rendementsverlies op te vangen dat opgelopen wordt doordat men zich specifiek op de tewerkstelling van kansengroepen richt. Die subsidiëring dient dus niet om de prijs kunstmatig te drukken.

Ik zou voorzichtig zijn om dat oneerlijke concurrentie te noemen, omdat de doelstellingen van de sociale economie elders liggen dan die van de reguliere economie, maar in de praktijk is het inderdaad geen evidente kwestie. Bovendien is het voor de tewerkstellingsplaatsen in de sociale economie vaak interessant om hun goede werkkrachten te laten doorstromen, waardoor het opzet en het doel van de sociale economie wat verloren gaat. Ik kan mevrouw Fournier dan ook volgen als ze zegt dat deze problematiek om maatregelen vraagt, zodat vooral de kern van de sociale economie bewaard kan worden. En die is: mensen die anders uit de boot zouden vallen, aan het werk krijgen en hen indien mogelijk laten doorstromen naar de reguliere markt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Mevrouw Fournier heeft heel terecht aangehaald dat het belang van de sociale economie heel groot is. Iedereen in deze commissie zal het daarmee eens zijn. Ik wil me wel aansluiten bij de opmerkingen van collega Wouters. De discussie over de zogenaamde oneerlijke concurrentie tussen de sociale en de reguliere economie steekt met de regelmaat van een klok de kop op. Het is een debat dat de nodige nuance vraagt.

Steevast wordt dit als een of-ofverhaal afgedaan, terwijl het wat ons betreft echt wel een en-enverhaal is, waarbij sociale en reguliere bedrijven niet als elkaars concurrenten moeten worden gezien. Ze werken immers vanuit een heel ander perspectief en doelstelling: sociale tewerkstelling bij de sociale bedrijven versus winst bij de reguliere bedrijven.

In dat opzicht wens ik een kanttekening te maken bij het VICT, dat ten aanval lijkt te trekken tegen de oneerlijke concurrentie vanuit de sociale economie. Uit de jaarrekening van de nv Recutex, die eigenaar is van het VICT, blijkt dat er eind 2013 nog een dividend werd uitgekeerd van 3 miljoen euro aan alle aandeelhouders, wat ik persoonlijk een heel goede zaak vind. Als een bedrijf goed werk levert en winst maakt, is dat goed nieuws. Maar daaruit blijkt toch ook dat er niet zulke dramatische problemen zijn wat betreft de concurrentiepositie met de sociale economie, waar hier nu sprake van is.

Ik wil nog een tweede kanttekening maken, die aantoont dat het debat over sociale en reguliere economie heel vaak gestoeld is op argumenten die niet zo transparant zijn. Ik heb hier een lijvige studie bij van de schoonmaaksector, de Algemene Belgische Schoonmaakunie (ABSU), waaruit zou blijken dat werknemers binnen de sociale en de reguliere economie tot dezelfde doelgroep behoren. In de studie, op pagina's 24 tot 26, wordt gesteld dat in de reguliere schoonmaaksector relatief veel allochtone werknemers zijn, relatief veel vrouwen en naar men veronderstelt ook veel laaggeschoolden, maar gegevens over de duur van de werkloosheid voor indienstname, wat bij sociale werkplaatsen vijf jaar is, of over arbeidshandicap, hetzij sociaal, psychologisch of lichamelijk, zijn er niet. Nochtans zijn die twee laatste criteria essentieel om te bepalen of iemand aan de slag kan binnen de sociale, dan wel de reguliere economie.

Zulke rapporten, die nu ook vaak worden aangehaald, bewijzen dus niet wat ze zouden moeten bewijzen, namelijk dat er sprake is van bijvoorbeeld eenzelfde doelgroep en van concurrentie.

Zoals collega Wouters zei, dienen de subsidies die binnen de sociale economie worden toegekend, om het rendementsverlies van personen met een arbeidshandicap te compenseren en het hun mogelijk te maken in een aangepast kader te werken, waarbij ze optimaal begeleid worden. Met het Maatwerkdecreet kunnen reguliere bedrijven trouwens ook maatwerkafdelingen oprichten en daarvoor dezelfde subsidie ontvangen.

Er was ook sprake van een individueel luik van het Maatwerkdecreet, dat ook verder zou worden uitgewerkt. Dan kunnen reguliere bedrijven zelf per doelgroepwerknemer een subsidierugzakje ontvangen en kunnen reguliere bedrijven dezelfde werknemers aanboren als de sociale en beschutte werkplaatsen. Op dat vlak blijft het echter een beetje stil, minister. Misschien kunt u ons straks vertellen wat de plannen en de timing op dat vlak zijn.

Minister, mevrouw Fournier, ik ben er ook absoluut geen voorstander van dat sociale werkplaatsen het werk zouden afnemen van reguliere bedrijven. Maar dat is volgens mij een verkeerde manier om naar het thema te kijken. Wat bijvoorbeeld de textielophaling en -verwerking betreft: er is voldoende textielafval voor kringloopcentra en vergunde en erkende private bedrijven om naast elkaar te bestaan en samen te werken.

Ik betreur dan ook ten eerste dat de sociale economie vaak als de oorzaak wordt gezien voor het verdwijnen van 'gewone' banen. Ondernemingen in de sociale economie zijn vandaag een noodzakelijke aanvulling op reguliere bedrijven, zoals collega Wouters al aanhaalde. En zoals u zelf al zei, mevrouw Fournier, onderstrepen de talrijke samenwerkingen tussen reguliere en sociale ondernemingen dat nu al voor een heel groot stuk.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik wil de discussie herleiden tot de feiten. Ik vraag mij af of het wel de taak van de minister is om die dialoog te organiseren. Om heel eerlijk te zijn, denk ik dat het aan de sectoren is om aan tafel te gaan zitten, de dialoog op te starten en ervoor te zorgen dat de problemen die hier in de commissie worden aangekaart, kunnen worden aangepakt.

Minister, ik vind het spijtig dat we daar in deze commissie met u over moeten discussiëren. U zult het misschien raar vinden dat ik dat als oppositielid zeg. Ik vind dat de sector het beste verdient, en ik denk dat dit probleem niet zozeer een discussie in deze commissie verdient, maar een discussie onder de sectoren zelf.

Als er een probleem is van concurrentievervalsing, waar we uiteraard ook absoluut tegen zijn, zijn er instrumenten die de mensen kunnen aangrijpen om dat aan te kaarten en op te lossen. Ik vind het niet de juiste weg om dat probleem in de schoot van deze commissie en van u, minister, te leggen, want er zijn andere instrumenten waarmee dit kan worden opgelost. De dialoog moet daar georganiseerd worden waar hij thuishoort, namelijk tussen de sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Ik wil nog een algemene bedenking meegeven. Een bedrijf dat textiel inzamelt, heeft één doel, namelijk textiel inzamelen en dat verkopen. Heel vaak doet het dat onder het mom van een sociaal project, terwijl we weten dat maar een klein stukje van die middelen naar dat sociale project gaat. De kringwinkels hebben daarentegen een veel ruimer doel. En dat is iets waar je in het parlement wel over moet discussiëren: wat is de rol van een kringwinkel in onze samenleving? Dat heeft in mijn ogen voor een stuk te maken met afval, voor een stuk met het tewerkstellen van een moeilijke groep en voor een stuk met armoedebestrijding. Die elementen samen maken een kringwinkel tot wat hij is. Dat vergelijken met een privéonderneming, is niet helemaal juist. Wij hebben er als samenleving ooit voor gekozen om kringwinkels op te richten met die drie doelen. Als we het daar niet meer mee eens zijn, moeten we het bij Leefmilieu, bij minister Schauvliege, over die drie doelstellingen hebben, en dan is dit eigenlijk maar een onderdeel.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik dank de vraagsteller en alle collega's die het woord hebben genomen. We zijn het er allemaal over eens dat Sociale Economie ook een belangrijke bevoegdheid is. We willen die bevoegdheid dan ook hoog in het vaandel blijven dragen.

Door de vele aanvullende opmerkingen zijn heel veel elementen van mijn antwoord eigenlijk al gegeven, maar ik zal het nog eens kort samenvatten. Ik zal niet ontkennen, mevrouw Fournier, dat er op regelmatige basis berichten verschijnen dat er oneerlijke concurrentie zou kunnen bestaan. Ik ben dus absoluut op de hoogte van die bezorgdheden.

Mijnheer Annouri, u vroeg of ik concrete maatregelen zal nemen. Volgens mij is het Maatwerkdecreet net een van de mogelijkheden. Wat de timing betreft, denk ik u te kunnen verheugen. Het Maatwerkdecreet biedt vanaf 1 april 2015 de mogelijkheid dat er ook binnen een regulier bedrijf een maatwerkafdeling komt, met een minimum van vijf voltijdse equivalenten. Dat is een zeer goede zaak.

Mijnheer Annouri, het Besluit van de Vlaamse Regering is goedgekeurd op 19 december. Ik hoop morgen het ministerieel besluit te kunnen goedkeuren. Ik denk dat we goed op schema zitten en dat 1 april absoluut haalbaar is.

Mijnheer Wouters, u verklaarde waarom we die ondersteuning moeten geven. Dat is heel belangrijk. Ik wil zeker nog eens aanstippen dat de subsidies in de sociale economie als doel hebben – dat was de essentie van uw uiteenzetting – het rendementsverlies van doelgroepmedewerkers te compenseren en de noodzakelijke extra begeleiding op de werkvloer te realiseren.

Iemand heeft verwezen naar de studie van de Algemene Belgische Schoonmaakunie. Dit gaat niet over het Vlaams beleidskader Sociale Economie. In de bezorgdheden die geuit worden in de studie, wordt er gerefereerd aan Waalse maatregelen en activeringsmaatregelen binnen de bevoegdheid Werk. Ze hebben het bijvoorbeeld ook over artikel 60, maar dat heeft niets te maken met sociale economie, dat weten we allemaal. Ze kaarten twee concrete beschutte werkplaatsen in Wallonië aan. Die bewuste studie verwijst dus naar geen enkele concrete problematiek in Vlaanderen. Dit terzijde.

Mevrouw Fournier, wat betreft de concurrentie tussen gemeenten inzake textielinzameling laat ik het aan de gemeenten over om dat zelf te regelen. U weet dat ik een groot voorstander ben van de lokale autonomie, voorstander van nog meer bestuurskracht voor de gemeenten, hoe groot of hoe klein ze ook zijn. Het zou niet van goed bestuur getuigen om op dit punt de autonomie te gaan beknotten. Ik ben dat niet van plan.

U hebt een overleg in West-Vlaanderen vernoemd. Natuurlijk vind ik dat nuttig, maar ik vind niet dat ik dat vanuit de Vlaamse overheid moet faciliteren. Dat kan het best van onderuit. We kunnen het wel stimuleren door het enigszins bekendheid te geven. Of dat nu een kerntaak is van de Vlaamse overheid, dat durf ik te betwijfelen. Diezelfde vraag stelde de heer Beenders.

Mevrouw Fournier, ik veronderstel dat u naar dit document van de koepel verwees. (*Minister Liesbeth Homans toont een document*)

U hebt blijkbaar een zeer interessante vraag gesteld, ze hebben de moeite genomen om een document van vier pagina's te schrijven, in een zeer klein lettertype. Uw vraag was zeker terecht. Een aantal mensen zijn in de pen gekropen. Dat toont nogmaals aan dat sociale economie ook in de Vlaamse Regering een belangrijke plaats verdient.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier (CD&V): Minister, ik heb inderdaad een gevoelige snaar geraakt. Dat heb ik de afgelopen dagen bijna aan den lijve ondervonden. Het was zeker niet mijn bedoeling om de sociale en reguliere economie tegenover elkaar te zetten. Ik heb het al gezegd, in West-Vlaanderen is er een mooi voorbeeld van samenwerking. Dat was het doel van mijn vraag, tot nog meer synergie komen. Ik wou een oproep doen aan de twee om gewoon samen te werken.

Ik wou zeker niets afdoen aan de waarde van sociale economie. Zoals u terecht zegt, dat is een belangrijke bevoegdheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sonja Claes tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de doorstroom van sociale naar reguliere economie – 760 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Ik hoop dat de adviezen die geformuleerd zijn vanuit het project in Oost-Brabant, een deel van de oplossing bieden. Men heeft gedurende twee jaar een aantal sociale-economiebedrijven laten samenwerken met de reguliere sector. Men heeft nagegaan wat werkte en wat er schortte, waar er leemtes zaten en op welke manier aan doorstroom kan worden gewerkt. Toen ik het las, vond ik het zeker de moeite om daar een vraag om uitleg over te stellen zodat we erover kunnen praten.

Het is een illusie om ervan uit te gaan dat doorstroom vanzelf gebeurt. Dat blijkt ook uit het project. Wie de sector een beetje kent, weet dat er meer nodig is dan wat regels inzake doorstroom. Men heeft twee jaar geëxperimenteerd. Men heeft intensief samengewerkt en komt nu tot enkele aanbevelingen. Men moet werken aan technische compensaties, aan arbeidsattitudes en men moet sollicitatievaardigheden uitwerken. Naast die individuele begeleidingstrajecten werden verschillende kennismakingsacties georganiseerd waarbij de doelgroepwerknemers van de drie sociale-economiebedrijven kennismaakten met gewone-economiebedrijven om het vertrouwen te stimuleren en om zo aan de doorstroom te kunnen werken.

Men heeft bruggen gebouwd tussen sociale en reguliere economie, eerst via gesprekken en later door bedrijfsbezoeken. Er werd gezocht naar de gelijkenissen en naar de verschillen.

De eerste aanbeveling die ze doen, is stages en externe werkervaring mogelijk maken voor alle doelgroepwerknemers uit de sociale economie. Door het ontbreken van een wettelijk kader is dat meestal niet mogelijk. Misschien is dat een zinvolle suggestie. Een tweede aanbeveling is de rechten op tewerkstellingsmaatregelen bij doelgroepwerknemers uit de sociale economie gelijkstellen met die van werkzoekenden. Nu krijgen werkzoekenden premies die mensen die uit de sociale economie doorstromen niet krijgen, waardoor het voor een werkgever in het gewone circuit niet interessant is om iemand uit de sociale economie aan te werven. Blijvend aandacht hebben voor het creëren van werkbaar werk voor lagere profielen is een derde suggestie. Voor een aantal mensen zal doorstroom nooit mogelijk zijn en is de sociale economie de werkgever. Er zijn echter ook heel wat doelgroepwerknemers die kunnen werken op de reguliere arbeidsmarkt als er aangepaste jobs beschikbaar zijn. Dan is dat werkbaar werk en dat zit wellicht bij minister Muyters. Vierde maatregel: werkgevers blijven aanmoedigen om werk te maken van een divers personeelsbeleid, en dit niet enkel financieel maar ook door hun coaching aan te bieden. Het project in Oost-Brabant, Rent-a-coach van VELO, geeft daar een voorbeeld van. Een vijfde maatregel is het inhoudelijk en financieel beter ondersteunen in hun opdracht als opleidings- en werkervaringsinitiatief. Hun activiteiten ter bevordering van de doorstroom kunnen misschien een aparte financiering krijgen. Dat geeft natuurlijk een heel andere financiering van de maatwerkbedrijven.

Minister, wat vindt u van deze aanbevelingen? Zijn er suggesties die u meeneemt? Of wilt u liever eerst eens kijken wat het allemaal zal brengen?

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, net zoals mevrouw Claes aanhaalt, weten we dat doorstroom geen gemakkelijke evidentie is. Er zijn daarin een aantal knelpunten, onder andere bij de kandidaat zelf: een gebrek aan competentie, taal, mobiliteit. Maar er is ook de kloof tussen sociale economie en de reguliere sector. De aanbevelingen die volgen uit het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) – dat ik niet ken, maar ik heb het even doorgenomen – verwijzen hier ook naar. Het project beoogt de doorstroom van werknemers, waarbij de projectpartners hun expertise bundelen. Ik geloof er zelf ook in. Door kennis te nemen van elkaars personeelsbeleid, competentieprofielen, vacatures en stages, kan de overstap van werknemers vanuit de sociale economie naar de reguliere economie haalbaarder en aantrekkelijker worden. Maar ik wil toch aanbeveling 1 aanhalen. Daar staat letterlijk: "stages en externe werkervaringen mogelijk maken voor alle doelgroepmedewerkers". Op zich zie ik heil in het organiseren van stages, maar het moet toch de beleidsintentie zijn dat wij enkel middelen inzetten op werknemers die echt in aanmerking kunnen komen voor doorstroming, en niet op alle doelgroepmedewerkers.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp.a): De aanbevelingen zijn terecht. Willen we mensen laten doorstromen die ook effectief kunnen doorstromen, dan moeten wij werk maken van twee cruciale factoren. Minister, ik zie vooral het feit dat u acties kunt ondernemen om de reguliere bedrijven te stimuleren om vacatures open te stellen voor uitstromers uit de sociale economie. Zijn er al acties ondernomen om dat te stimuleren? Hebt u al overleg gehad met minister Muyters om te weten of hij al begonnen is met het openstellen van tewerkstellingsmaatregelen voor uitstromers uit de sociale economie? Die twee factoren vragen volgens ons extra prioriteit om de doelstelling van doorstroming te kunnen garanderen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Claes, ik ben op de hoogte van dat onderzoek, en ook van de ESF-oproep en van alle projecten die erbij horen. U hebt zelf al enkele ESF-projecten genoemd, bijvoorbeeld VELO. De resultaten en bevindingen van elk afzonderlijk project werden nog niet met mij besproken. Dat is niet abnormaal, alles vraagt een beetje tijd. Het ESF-agentschap werkt samen met de vzw in|C aan een methodegids over doorstroom waarin de resultaten van de oproep gevalideerd zullen worden. Dat is een belangrijke manier om tot meer goede aanbevelingen te komen.

Met de bevindingen van dit project en de aanbevelingen wordt nu al rekening gehouden in de zaken die we nu al hebben gerealiseerd, bijvoorbeeld in het Maatwerkdecreet en in de lokale diensteneconomie, door te voorzien in de doorstroommodule en de fasering van de opstart van de trajecten. Dat hebben wij hier al uitgebreid besproken.

Daarnaast heeft minister Muyters, naar wiens bevoegdheid vaak wordt verwezen, wat niet onlogisch is aangezien er enige vervlechting is, in de nieuwe regelgeving voor de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) en 50+ de doorstromers uit de sociale economie al toegang gegeven. Dat is een goede evolutie.

Andere aandachtspunten zullen een plaats krijgen in het actieplan rond doorstroom. Ik ben daarmee bezig, zoals ik heb aangekondigd in mijn beleidsnota. De uitwerking van dit actieplan is voorzien in de zomer en zal dus wellicht na het zomerreces worden voorgesteld in de commissie, hoop ik. Als jullie daar tenminste interesse voor hebben, maar ik twijfel daar niet aan.

Wij hebben al tot vervelens toe in deze commissie gezegd dat ik doorstroom belangrijk vind. Maar ik ben er mij echt wel van bewust dat doorstroom niet voor

iedereen kan. We zullen altijd een bepaald segment van mensen in de sociale economie moeten houden omdat er voor hen geen mogelijkheid tot arbeid is. Ik vind dat zeer belangrijk.

Ik vind het ook belangrijk dat wij aandacht hebben gehad voor de warme doorstroom. Wat bedoel ik met warme doorstroom? Als er iemand doorstroomt van de sociale naar de reguliere economie, en het blijkt helaas toch niet te lukken, dan moet er een mogelijkheid zijn om terug te keren naar de sociale economie.

Mijnheer Beenders, er is al overleg geweest met minister Muyters over die doorstroom en dergelijke. Wij zijn daar nog mee bezig. Hij heeft wat dat betreft al enkele openingen gemaakt in het kader van zijn doelgroepenbeleid.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): Minister, natuurlijk verzamelt de methodegids alles. Maar we moeten daar niet op wachten. Ik ben het volledig met u eens dat niet iedereen kan doorstromen uit de sociale economie, dat tewerkstelling een finaliteit is voor een deel van de mensen. Ik ben er ook van overtuigd dat doorstromen niet vanzelf gaat. Wij maken van doorstromen een van onze belangrijke pijlers, naast tewerkstelling als finaliteit. Als wetgevende overheid moeten we erover nadenken hoe we maatregelen nemen om doorstromen mogelijk te maken. Individueel maatwerk is daarin een belangrijk element. Ik hoor daar heel weinig over. Dat maakt mij bezorgd. Ook het deel individueel maatwerk moet worden opgenomen, om de cirkel volledig rond te kunnen maken.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp-a): Ik treed mevrouw Claes bij. De opening die minister Muyters heeft gemaakt, is zeker goed, maar wel nogal beperkt omdat er nog altijd andere doelgroepmedewerkers op dit moment verloren lopen. Wij moeten dat zeker met minister Muyters opnemen in het kader van zijn doelgroepenbeleid.

Minister, dank u voor uw antwoord. Wij zullen dat met minister Muyters bespreken. Wij hopen dat het overleg voortgaat en dat ook andere doelgroepmedewerkers worden aangesproken.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb vooral vastgesteld dat niet alleen de meerderheid maar ook de oppositie tevreden is met de maatregelen die worden genomen. Mijnheer Beenders, ik heb ook begrepen dat u mij zeer goed zult opvolgen. Dat is ook uw volste recht.

Mevrouw Claes, u vindt individueel maatwerk zeer belangrijk. Dat is de bevoegdheid van minister Muyters. Waarmee ik niet wil zeggen dat we dat niet kunnen opnemen in een van onze talrijke overlegmomenten.

Mevrouw Sonja Claes (CD&V): In het Maatwerkdecreet zitten twee belangrijke delen hier: het collectief maatwerk en het maatwerk in de bedrijven. Maar het derde onderdeel is evengoed belangrijk als we dit willen laten slagen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rob Beenders tot Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het besluit van de Vlaamse Regering inzake maatwerk bij collectieve inschakeling, meer bepaald wat de dienstenchequeactiviteiten betreft – 766 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Axel Ronse

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp-a): Voorzitter, ik refereer aan wat u al hebt verteld: de op 19 december 2014 goedgekeurde beslissing van de Vlaamse Regering over het uitvoeringsbesluit inzake maatwerk bij collectieve inschakeling. U hebt gezegd dat het in werking moet treden op 1 april 2015. Ik heb een vraag over artikel 113, waarin wordt gesteld dat maatwerkbedrijven die dienstenchequeactiviteiten aanbieden, deze kunnen cumuleren met de steun voor werkondersteunende maatregelen tot eind 2018. Dit artikel heeft een grote impact op de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking, maar ook op de financiële leefbaarheid van deze werkplaatsen. Concreet betekent dit dat een aantal werkplaatsen zich zullen moeten heroriënteren en hun activiteiten zullen moeten herdenken. Het kan zelfs betekenen dat een aantal maatwerkbedrijven zullen moeten stoppen en het einde van hun erkenning zullen moeten tegemoetzien. We vernamen van een aantal werkplaatsen dat dat laatste zeer realistisch is.

Minister, ben u er zich van bewust dat het artikel 113 deze gevolgen heeft? Kunt u de impact van deze bepaling in het besluit van de Vlaamse Regering wat meer duiden? Hoeveel werkplaatsen en arbeidsplaatsen worden momenteel met dienstenchequeactiviteiten ingevuld? Wat is het aandeel van deze activiteit op de totale tewerkstelling binnen de werkplaatsen? Welke stappen zult u ondernemen om de tewerkstelling bij deze werkplaatsen te continueren? Hoe zult u deze werkplaatsen ondersteunen en heroriënteren naar een werking zonder dienstenchequeactiviteiten?

Minister, houdt u rekening met een uitdoofscenario van deze toegekende arbeidsplaatsen? Wat zult u doen om de bestaande tewerkstelling te behouden? Zijn er al werkplaatsen gecontacteerd? Is er overleg geweest met de betrokken werkplaatsen? Als dat niet is gebeurd, zult u dat dan nog plannen in de nabije toekomst?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

De heer Imade Annouri (Groen): Minister, de vragen van de heer Beenders zijn terecht, maar ik wil er een vraag aan toevoegen. Waarom zal het in de toekomst verboden zijn om dienstenchequeactiviteiten en werkondersteunende maatregelen te cumuleren? Het is me niet duidelijk wat de reden en de achtergrond is van die beslissing. In wezen gaat het om twee verschillende subsidies die niets met elkaar te maken hebben. De dienstencheque is een consumptiesubsidie en dus geen loonsubsidie, zoals de werkondersteunende maatregelen. Die laatste maatregelen zijn erop gericht een eventueel rendementsverlies van een bedrijf tegen te gaan door kansengroepen in dienst te nemen.

Dreigen we zo niet naar een situatie te gaan waarin kansengroepen twee keer de dupe worden? Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Vroeger was er in Europa een regel dat bedrijven die met dienstencheques werkten, met een bepaald aantal werknemers uit kansengroepen moesten werken. Sinds kort is die regel afgeschaft. Dat wil zeggen dat in bedrijven met dienstencheques geen incentives meer worden gegeven om personen uit kansengroepen aan te nemen.

Daarnaast neem je, door deze cumulmaatregel in te voeren, ook nog de subsidie weg die de bedrijven normaal gezien krijgen voor hun rendementsverlies als ze personen uit kansengroepen aannemen. Daar bestaat dus een soort van dubbel risico. Waarom is dat zo? Erkent u het dubbel risico dat dreigt op te komen voor kansengroepen?

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Artikel 113 was me niet bekend. Ik heb het even nagelezen. Ik ken enkele werkplaatsen die met dienstencheques werken en heb hen opgebeld met de vraag of ze daar wakker van liggen. Alle drie antwoordden ze dat ze daar niet meteen van wakker liggen. Blijkbaar heeft de heer Beenders andere werkplaatsen gebeld. Ze zeggen: "Als de tewerkstelling maar behouden blijft, ongeacht van welk stelsel het komt." Daar liggen ze wakker van.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Natuurlijk ben ik me bewust van het probleem. We hebben zelf de cumul geschrappt. Waarom heb ik dat gedaan? Wel, er bestaat zoiets als Europa. We zijn door Europa op de vingers getikt. Europa heeft gezegd dat overheden een kader opgelegd kunnen krijgen – Europa doet dat ook – waarbinnen staatssteun geoorloofd is. Ook wordt er gesproken over maximale bijdragen voor het loon, die worden geregeld in een verordening. Daardoor zijn we op onze vingers getikt. Die regels liggen nota bene mede aan de basis van het nieuwe maatwerk, dat we nu hebben gedaan en aan de bewuste schrapping van de cumul, die we ook hebben gedaan omdat we ons toch willen conformeren aan de Europese regelgeving. Dat was essentieel. Daarin hebben we nu het probleem van de staatssteun aan de sociale werkplaatsen opgelost. Door de combinatie van maatwerk en dienstencheques worden de steundrempels opnieuw overschreden, wat ook de reden was om de cumul tussen beide uit te sluiten.

Hoe kan ik ervoor zorgen dat er geen tewerkstelling verloren gaat? Ik heb cijfers opgevraagd bij de administratie. Die heeft enkel zicht op de combinatie van de activiteiten als het over strijkateliers gaat. Ik kan enkele cijfers geven. Het gaat welgeteld over 49,5 voltijdsequivalenten (vte's) in 9 sociale werkplaatsen. Over andere sectoren kan ik niets zeggen.

De sector spreekt zelf over een honderdtal plaatsen. Het is voor mij niet duidelijk hoe dat werd berekend. Mijn administratie heeft alleen zicht op die 49,5 vte's. Als u andere informatie hebt, zou ik blij zijn als u die wilt delen met mij of mijn administratie. Vooralsnog kon niemand anders accuratere cijfers geven.

Het gaat over 1 à 2 procent van de tewerkstelling in de sociale werkplaatsen. In een aantal organisaties gaat het om de hoofdactiviteit, in een aantal andere is het een nevenactiviteit. Het is belangrijk om daar een onderscheid te maken.

Gaat dat meteen in of plan ik een overgangmaatregel? Er is een overgangmaatregel. Het Maatwerkdecreet en alle nieuwe regelgeving en het cumulverbod gaan in op 1 april 2015, maar er is wel een overgangperiode gepland van vier jaar. Het is goed dat we dat doen. Op die manier geven we de kans om bepaalde activiteiten te heroriënteren. Zo hebben ze de mogelijkheid om te heroriënteren of te stoppen met een bepaalde activiteit. De overgangperiode is in elk geval vier jaar en de toestemming om dat te kunnen doen hebben we gekregen van Europa.

Toen ik net minister was, werd ik geconfronteerd met het probleem van het dossier Swecom. Ze zijn ermee moeten stoppen. Ik heb ervoor gezorgd dat al die mensen werden herplaatst. Ze zijn onder andere geplaatst bij Natuurpunt en ook

bij andere instellingen. Er is geen enkele tewerkstellingsplaats in de sociale economie verloren gegaan. Als er nu door het cumulverbod bepaalde bedrijven zeggen dat ze jammer genoeg moeten stoppen, dan zal ik er ook voor zorgen dat geen enkele werkplaats verloren gaat. Ik heb het Limburgs dossier aangehaald; er is ook nog een dossier Posthof in Berchem bij Antwerpen. Daar hebben we net hetzelfde gedaan. We hebben die mensen in een andere sociale of beschutte werkplaats tewerkgesteld, wat ik toch heel belangrijk vind.

Uiteraard is er al overleg geweest, niet alleen in het kader van het Maatwerkdecreet en de lokale diensteneconomie. Ondertussen zijn alle werkplaatsen, zowel de sociale als de beschutte, gecontacteerd door de administratie om individueel op gesprek te komen om de eventuele onduidelijkheden of implicaties van de nieuwe maatregelen, het Maatwerkdecreet en de lokale diensteneconomie, toe te lichten op een zeer objectieve manier en de ongerustheid in de sector hopelijk weg te nemen.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

De heer Rob Beenders (sp·a): Ik heb vooral gehoord dat de overgangperiode van vier jaar zal worden gebruikt om de mensen te begeleiden en te zorgen dat er geen enkele job verloren gaat. Dat verheugt ons.

Minister, kunnen we nog een kopie krijgen van de vingertik van Europa om te kijken welke reactie Europa heeft gegeven op het beleid?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik zal de Europese regelgeving en verordening – de vingertik – overmaken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.